

Raport științific sintetic

privind implementarea proiectului în perioada 1 ianuarie 2012 – 31 decembrie 2013

PNII-ID-PCE-2011-3-1010 *Reînnoirea Esteticii: de la artă la viața cotidiană*

Director de proiect: Prof.dr. Dan Eugen Rațiu

Proiectul vizează revizuirea conceptelor și metodelor esteticii filosofice și extinderea domeniului său de aplicare către arii ale vieții cotidiene care au fost neglijate de abordările tradiționale sau analitice, pentru a răspunde schimbărilor survenite în practicile artistice și sociale în ultimele decenii. În 2012 și 2013 au fost desfășurate următoarele activități (A) prevăzute în planul de realizare a proiectului*, pe două linii de cercetare (LC), fiecare cu trei obiective (O): **LC 1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reînnoirea conceptelor și metodelor:** **A 1.1** Analiza celor mai recente puncte de vedere cu privire la relația dintre estetică și sociologia artei în abordarea artei contemporane; **A 1.2** Analiza modurilor de operare ale lumii artei contemporane internaționale, vizând actorii și instituțiile acesteia; Etapă intermediară: Identificarea limitelor și beneficiilor metodelor și conceptelor estetice; **A 1.3.** Construcție teoretică: modelarea unui cadru conceptual și a unei metodologii specifice pentru o platformă teoretică ce combină discursurile estetic și sociologic cu privire la arta contemporană (2012). **A 2.1** Identificarea și analiza conceptelor-cheie heideggeriene ce au influențat estetica contemporană a cotidianului și a modului în care acestea funcționează în cadrul său (2012); **A 4.1** Analiza comparativă a filosofiei artei fenomenologic-hermeneutică a lui Heidegger și a teoriilor instituționale ale artei (2013). **LC 2 Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă:** **A 3.1** Analiza conceptuală a termenilor-cheie utilizați în cadrul proiectului – estetic, estetică, politic, politică, etc. – și a tendințelor contemporane în „estetica vieții cotidiene” (2012); **A 5.1** Analiza practicilor artistice convenționale considerate ca fiind relevante social sau politic; **A 5.2.** Analiza prezenței altor „obiecte estetice” non-convenționale în domeniul experienței estetice cotidiene (2013). **A 6.1** Trecerea în revistă a teoriilor despre corp și modă și investigarea contribuțiilor recente referitoare la corp și modă în cadrul esteticii vieții cotidiene; **A 6.2** Construcție teoretică: modelarea unui vocabular conceptual care să dea seama de natura interdependentă a corpului și modei (2013).

În urma activităților de cercetare, obiectivele științifice propuse pentru anii 2012 și 2013 au fost îndeplinite integral*, respectiv: **LC 1 - O 1:** *Dezvoltarea unei noi platforme metodologice de abordare a artei contemporane, asociind metodele esteticii și sociologiei artei (2012).* **LC 1 - O 2:** *Clarificarea surselor și fundamentelor heideggeriene ale esteticii cotidianului, precum și a meritelor și limitelor acestora (2012);* **LC 2 - O 3:** *Explicarea termenilor și teoriilor utilizate în câmpul esteticii vieții cotidiene în relație cu politicul/politica (2012);* **LC 1 - O 4** *Construirea și justificarea unui concept cultural al artei satisfăcător pentru soluționarea conflictului dintre teoria speculativă (heideggeriană) și teoriile instituționale ale artei (2013);* **LC 2 - O 5** *Evaluarea critică a modelelor teoretice asupra relațiilor dintre estetic(ă) și socio-politic(ă) (2013).* **LC 2 - O 6:** *Formularea unui corpus de concepte estetice capabile să dea seama de interdependența corp - modă în procesul de elaborare creativă de sine (2013).*

*NOTA: Obiectivul **LC 3-O7** a fost transferat în 2014, în urma reducerii finanțării pentru 2013 (cf. Anexa IV la Contract).

La realizarea obiectivelor științifice și a activităților corespondente – inclusiv difuzarea rezultatelor prin conferințe și publicații – au participat toți membrii echipei de cercetare: Dan Eugen Rațiu, director de proiect, și 2 tineri cercetători în anul 2012, post-doctorand Ștefan-Sebastian Maftei și doctorand Cristian Hainic, cărora li s-au alăturat prin concurs începând cu 1 ian. 2013 alți 2 tineri cercetători, post-doctoranda Nicoleta Ileana Sălcudean și doctoranda Edith Alexandra Lazar. În anul 2012 au mai contribuit la activități (conferințe), două colaboratoare din țară și străinătate, dr. Mara Rațiu (Universitatea de Artă și Design, Cluj-Napoca) și dr. Constance DeVereaux (Northern Arizona University, Flagstaff USA).

De asemenea, indicatorii de performanță propuși pentru primii 2 ani ai proiectului (*4 articole publicate/acceptate/în evaluare în reviste indexate ISI și 4 în volume colective la edituri de prestigiu; 10 participări la conferințe internaționale și 5 participări la conferințe naționale*) au fost îndepliniți integral și chiar depășiți. Au rezultat 14 publicații, dintre care: 2 articole publicate, 2 articole acceptate și 1 articol în evaluare în reviste indexate ISI; 1 capitol publicat, 1 capitol acceptat și 1 capitol în evaluare în volume la edituri internaționale de prestigiu, și 1 capitol publicat la editură națională acreditată CNCS; 1 carte publicată la editură acreditată CNCS; 4 articole publicate în reviste și în *conference proceedings* indexate în baze de date internaționale relevante (SCOPUS, EBSCO). În toate cazurile există "*acknowledgments*" ale sprijinului CNCS-UEFISCDI. Urmează a fi trimise spre publicare încă 1 articol în revistă indexată ISI și 1 articol în revistă indexată BDI până la 31 dec. 2013, iar 2 recenzii au fost publicate în revistă indexată BDI în 2012 și 3 articole în reviste/platforme online în 2013 (cf. ANEXA). Difuzarea rezultatelor cercetării în comunitatea științifică a fost realizată și prin 15 participări la conferințe internaționale: 9 în 2012 (Franța, Portugalia, Spania, Austria, SUA și România - Timișoara, Cluj) și 6 în 2013 (Finlanda, Polonia, Grecia, Italia), și 13 participări la conferințe naționale: 4 în 2012 și 9 în 2013, precum și prin organizarea Conferinței naționale *Estetică și teorii ale artelor*, cu două ediții (cf. ANEXA). Faptul că rezultatele au fost deja publicate sau prezentate în conferințe internaționale prestigioase, cu proceduri riguroase de selecție (*peer review*), constituie premisa și garanția unui impact științific considerabil. Ca dovezi de recunoaștere internațională a membrilor proiectului menționăm și că Dan E. Rațiu a fost ales la Adunarea generală a European Society for Aesthetics (ESA) din 2012 (Braga) ca membru în Comitetul Executiv al ESA și co-editor al *Proceedings of the European Society for Aesthetics* (revista oficială a ESA), iar la Adunarea generală a Research Network Sociology of the Arts din 2013 (Torino) ca Președinte al Comitetului Director al acestei rețele europene de cercetare; de asemenea, Dan E. Rațiu a participat ca membru în Consiliul științific al *Conference of the European Society for Aesthetics* din 2013 (Praga), prin *review*/selecție lucrări și prezidarea unor sesiuni ale conferinței. O altă dovadă de recunoaștere internațională este aceea că doctorandului Cristian Hainic i-a fost decernat „Young Scholar Award” al International Association of Aesthetics (IAA) pentru lucrarea prezentată la *International Congress of Aesthetics* din 2013 (Cracovia).

Primele activități (A 1.1 - A 1.3, aferente O 1) pe linia de cercetare ***Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reinnoirea conceptelor și metodelor*** au fost desfășurate în 2012 de Dan E. Rațiu și Ștefan S. Maftei. Acestea au avut ca scop fundarea cercetării prin utilizarea și dezvoltarea unor modele teoretico-

metodologice de natură interdisciplinară. Mai întâi, am verificat validitatea abordărilor disciplinare ale practicilor artistice contemporane și am identificat limitările și beneficiile esteticii filosofice, investigând relația tensionată dar promițătoare dintre estetică și sociologia artei, pe de o parte, și explorând relația specială între filosofie și artă care a oferit gândirii estetice un nou statut în contemporaneitate, pe de altă parte.

Un prim rezultat obținut pe această linie de cercetare de D.E. Rațiu constă în dezvoltarea unei noi platforme teoretico-metodologice de abordare a artei contemporane, care extinde și integrează conceptele și metodele esteticii și ale sociologiei artei într-un nou tip de demers hibrid. Aceste discipline au acumulat până acum o cunoaștere semnificativă dar specifică asupra unor aspecte diferite ale practicilor artistice contemporane (privite așadar ca „obiecte specifice”), în timp ce practicile respective au fost subîntinse de logica non-specifică și incluzivă a hibridizării. Teza principală este aceea că natura hibridă a practicilor artistice contemporane, precum și necesara cumulatitate (distinctă de simpla acumulare) a cunoașterii despre un *obiect științific comun* solicită un nou cadru conceptual-metodologic, dincolo de tradiționala diviziune a sarcinilor între discipline. Această teză este urmată de trei mișcări teoretice prin care se încearcă depășirea tensiunii între logica incluzivă a hibridizării care subîntinde arta contemporană și dezvoltarea orientată spre specificitate disciplinară atât a esteticii cât și a sociologiei artei. Mișcărilor respective constau în: (1) apărarea unui demers estetic, chiar dacă hibrid, care permite evidențierea valorii operaționale a judecății estetice în procesele de luare a deciziei și de construcție a strategiilor instituționale din lumea artei contemporane; (2) situarea considerațiilor estetice în analiza sociologică; (3) definirea și abordarea unui obiect științific comun virtual și, astfel, umplerea golurilor generate de „efectul de siloz” al unor abordări disciplinare izolate. În concluzie, obiectul științific comun al esteticii și sociologiei artei este atât *hibrid* cât și *virtual*: nu este o entitate ontologică, nici o realitate văzută în unicitatea ei, ci nexul, înlănțuirea sau punctul de intersecție al pluralității cercetărilor existente și care inervează această pluralitate. Rezultatele cercetării au fost prezentate de D.E. Rațiu (în colaborare cu M. Rațiu) în conferința internațională a *Research Network Sociology of the Arts 2012* de la Viena, iar o carte a fost publicată de D.E. Rațiu în 2012 la editura *Eikon* (acreditată CNCS-B) și 1 articol va fi trimis spre publicare în revistă indexată ISI, *Cultura* (cf. ANEXA).

Pe de altă parte, cercetarea desfășurată de Șt.-S. Maftai asupra evoluției relației dintre filosofie și artă a avut ca rezultat dezvoltarea genealogiei nietzscheene a gândirii estetice contemporane eliberate de constrângerile teoretice tradiționale. În primul rând, descrierea nietzscheană a filosofiei ca auto-creație în sens existențial sau ca „stil de viață”, urmărind consecvent o metaforologie de ordin estetic, a deschis filosofia către un nou concept al adevărului, de tip existențial, relevant nu numai pentru filosofia, ci și pentru estetica contemporană. În fapt, filosofia ca atare poate fi luată drept o adevărată „estetică a vieții cotidiene” în sensul ei cel mai propriu: ca exercițiu conștient de auto-creație, practică și cunoaștere în același timp a cotidianității. În al doilea rând, definirea filosofiei ca „stil” – deși termenul generează ambiguități epistemologice majore – arată faptul că Nietzsche vedea filosofia ca pe un obiect estetic, ceea ce deschide calea spre reconsiderarea statutului teoretic al filosofiei în postmodernism și prefațează

apropierea între filosofie și genul literar. Iar elogiul filosofiei ca elogiul literaturii va oferi un nou statut gândirii estetice în contemporaneitate. În al treilea rând, trimiterea la filosofie ca opțiune a „gustului” epocii sau individual indică efortul lui Nietzsche de a scoate filosofia de pe axa sa teoretică și de a o „estetiza”. Ideea „gustului” ca standard al filosofării deschide calea noilor tendințe din estetică, cele care, considerând ca epuizată cercetarea estetică sub standardele tradiționale, încearcă să demareze – printr-o nouă terminologie și o nouă metodologie – includerea *filosofiei* într-un cadru al gândirii estetice considerată de această dată autonomă, adică liberă de constrângerile teoretice tradiționale (precum la Sartwell, Berleant și Rancière). Rezultate au fost prezentate de Șt.-S. Maftai la *International Workshop on The Historiography of Philosophy: Representations and Cultural Constructions 2012*, Timișoara, iar 1 articol a fost publicat în 2013 într-o revistă indexată ISI-SSH, *Procedia: Social and Behavioral Sciences* (cf. ANEXA).

Alte rezultate semnificative obținute în 2012 și dezvoltate în 2013 constau în explicarea termenilor utilizați în câmpul „esteticii vieții cotidiene” și în clarificarea surselor și fundamentelor sale, a tendințelor contemporane, precum și a meritelor și limitelor sale. Acest rezultat formează un tot unitar și a fost obținut tot în echipă în urma analizei teoriilor și conceptelor esteticii vieții cotidiene, prin contribuțiile lui Cristian Hainic (aferente O 2 și O 4), D. E. Rațiu și Șt.-S. Maftai (aferente O 3 și O 5), pe ambele linii de cercetare, ***Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reinnoirea conceptelor și metodelor și Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă***. Cea de-a doua linie de cercetare are ca scop dezvoltarea unui nou model teoretic în abordarea unor diverse situații sociale estetice, precum și a unei teorii a uzajurilor corpului și modei văzute ca tehnici estetice ale sinelui, pornind de la ipoteza că cele două tehnici sunt interconectate și, prin urmare, solicită o perspectivă unificată.

Un prim nivel al cercetării (A 2.1) a vizat clarificarea surselor și fundamentelor heideggeriene ale „esteticii vieții cotidiene” (EVC). Rezultatele cercetării, reflectate în contribuția doctorandului C. Hainic, constau în: (1) identificarea motivelor pentru care Heidegger e considerat un precursor al EVC; (2) descrierea comparativă a abordării „experiențiale” a artei la Dewey și a primatului esențial al interpretării la Heidegger; (3) formularea unei definiții de lucru pragmatice a artei care rezultă direct din hermeneutica heideggeriană; (4) identificarea modificărilor pe care ar trebui să le suporte estetica pentru a putea fi „reconciliată” cu filosofia heideggeriană, în măsura în care aceasta din urmă dă naștere unui curent adoptat de un număr crescând de esteticieni. Cercetarea a plecat de la problema subliniată de unii esteticieni contemporani (Sartwell, Mandoki) cu referire la sarcina post-heideggeriană de a regândi atât arta ca atare cât și fundamentele esteticii ca disciplină. Este vorba, mai precis, de chestionarea limitării a ceea ce numim „artă” la fenomene excepționale care cad sub un anumit canon. În formularea sa originală, sarcina este declarată în opera heideggeriană ca adoptarea unei abordări hermeneutice a artei, însă din moment ce acolo interpretarea subîntinde *toate* activitățile umane, este impusă o identificare cel puțin parțială a artei cu obiectele și experiențele cotidiene. Problema care rezultă de aici se leagă de definirea artei sau de circumscrierea sub o formă sau alta a unui domeniu al acesteia, astfel încât noțiunea de „artă” să nu-și piardă orice consistență ontologică. În această privință cercetarea a identificat două linii de gândire ce oferă

răspunsuri alternative: pe de o parte, încercările numite generic „analitice” de a propune definiții noi și perfecționate ale artei, astfel încât ele să corespundă cât mai bine fenomenelor artistice tradiționale și contemporane propriu-zise, iar, pe de altă parte, denunțarea a însăși tradiției care a făcut posibilă formularea și acceptarea respectivelor definiții. A doua linie de gândire este cel mai bine reprezentată în opera lui Heidegger, care nu numai că nu oferă nicio definiție propriu-zisă a artei (gen+diferență specifică), ci face ca orice abordare a operelor de artă să ajungă să descrie într-un final o experiență sau stare umană. Cercetarea arată că tocmai acest lucru îl apropie pe Heidegger de filosofia deweyană a artei și face ca filosoful german să fie considerat, alături de Dewey, un „părinte fondator” al esteticii vieții cotidiene. De altfel, în cazul ambilor filosofi se poate vorbi, până la un anumit punct, de o „destrucție” a fenomenului „artă”, în măsura în care definim destrucția heideggeriană prin identificarea și refutarea straturilor interpretative acumulate de-a lungul istoriei unui concept (e.g. muzeificarea, clasicizarea, atemporalizarea și comercializarea operelor de artă.) În acest caz, teza unui „pragmatism heideggerian” (Okrent, Rorty, Dreyfus) a fost acceptată într-un mod preliminar, pentru a scoate în evidență faptul că experiența umană este dispersată în obiectele și fenomenele cotidiene, idee ce îl apropie pe Heidegger de Dewey. Însă rezultatele cercetării indică și faptul că teza pragmatismului heideggerian trebuie abandonată din momentul în care accentul cade, în operele târzii ale lui Heidegger, pe o analitică a lucrurilor mai degrabă decât pe una a omului care devine umbrit de acestea. Această mișcare din studiile heideggeriene (susținută de Sinclair, Harman, etc. și sintetizată în cercetarea de față) este menită să ducă estetica vieții cotidiene cu un pas mai departe, dincolo de limitele unei estetici pragmatice centrate pe om (pe linia Dewey-Shusterman), către o ontologie a lucrurilor ca atare. Rezultatele cercetării au fost diseminate de C. Hainic prin: 1 articol publicat în *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, revistă indexată BDI-EBSCO, 1 articol publicat (în colaborare) în revistă indexată BDI, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai: Philosophia*, 1 capitol publicat într-un volum la editura *Presa Universitară Clujeană* (acreditată CNCS-B), și 1 articol în evaluare în volum internațional (*Presses Universitaires de Nancy*), precum și în 3 conferințe internaționale – între care *Conference of the European Society for Aesthetics 2012* din Braga-Guimaraes și *International Conference „Positioning Interdisciplinarity”* din Nancy – și 2 conferințe naționale, între care Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor 2012* (cf. ANEXA).

În continuarea acestei cercetări, un alt rezultat semnificativ (aferent O 4 / A 4.1) a fost obținut de către doctorandul C. Hainic în 2013: construirea și justificarea unui concept cultural al artei satisfăcător pentru soluționarea conflictului dintre teoria speculativă (heideggeriană) și teoriile instituționale ale artei. Ipoteza este că, deși există o aparentă incompatibilitate între filosofia analitică și cea continentală, putem vorbi de anumite puncte de legătură în ceea ce privește extinderea analizei estetice dincolo de lumea artei, către obiectele și evenimentele cotidiene. Au fost identificate trei premise pentru aceasta: (1) estetica vieții cotidiene depășește domeniul „lumii artei”, în accepția consacrată de Danto, (2) abordarea procedurală în filosofia analitică ține strict de lumea artei, și (3) Heidegger poate fi considerat precursor al esteticii cotidianului. Identificând elemente procedurale în ontologia heideggeriană a cotidianului, cercetarea a

oferit un exemplu de aplicare a esteticii dincolo de lumea artei. Definiția formulată în termeni heideggerieni, care pot cuprinde extinderea esteticii în domeniul entităților cotidiene, este: *Un obiect sau eveniment cotidian este (a) un lucru (b) care conferă sens lumii și care poate fi obiectul experienței*. Definiția termenului procedural de „obiect/eveniment cotidian” e, astfel, grefată pe definiția procedurală a artei din teoria instituțională (Dickie). Analiza comparativă a celor două teorii a avut ca rezultat extinderea cerințelor procedurale pentru conferirea statutului de „operă de artă” unui obiect astfel încât să poată fi aplicate și entităților non-artistice. Prin urmare, condiția de artefactualitate e înlocuită de termenii mai permisivi de „lucru” și „reitate a lucrurilor” din hermeneutica heideggeriană. De asemenea, termenul de „lume a artei” (*artworld*) este înlocuit de „lume”, iar, ca și corolar, conferirea de statut în cadrul lumii artei este înlocuită de conferirea de statut în cadrul lumii. Însă dat fiind că, în hermeneutica fenomenologică heideggeriană, lucrul se recomandă pe sine în conferirea sensului asupra lumii, nu numai că analiza estetică depășește granițele instituționale ale lumii artei, ci și adoptă o perspectivă inversă asupra relației dintre subiectul care conferă un statut unui obiect și acel obiect. Desigur, este vorba nu de conferirea ontică a unui statut acceptat convențional, ci de disponibilitatea ontologică inițială pe care toate obiectele o dețin *înainte* de a putea stabili convențional orice despre ele. Așadar, definiția esteticii cotidiene include și componenta ontologică a ceea ce un obiect cotidian este, suplimentând astfel definiția morală (Irvin) sau restrictivă (Melchionne) a esteticii cotidiene deja aflată în dezbatere în filosofia contemporană. Rezumând, cercetarea a avut ca rezultat: (1) identificarea condițiilor pentru o definiție procedurală a artei în teoria instituțională, (2) extinderea condițiilor respective în domeniul vieții cotidiene în hermeneutica filosofică și (3) construirea unei definiții a esteticii cotidiene ca alternativă ontologică la variantele ontice deja existente. Diseminarea a fost asigurată de C. Hainic prin: 1 articol acceptat în revistă indexată ISI, *Revue Roumaine de Philosophie*, și 1 articol în evaluare în revistă indexată ISI, *Studia Phaenomenologica*, o comunicare la *International Congress of Aesthetics-ICA* (Cracovia) și 2 comunicări naționale, între care Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor 2013* (cf. ANEXA). Relevanța și valoarea cercetării sale au fost confirmate de „Young Scholar Award” acordat la ICA Cracovia, de premiul pentru doctoranzi (Filosofie) în cadrul programului POSDRU „Studii doctorale moderne: internaționalizare și interdisciplinaritate” și de calificativul „excellent” obținut la susținerea publică (septembrie 2013) a tezei de doctorat elaborate în limba engleză, *Ontic versus Ontological: Toward a Heideggerian Everyday Aesthetics*.

Programul de cercetare (aferent O 3 / A3.1) desfășurat de D. E. Rațiu în 2012 pe linia **Situații sociale estetice** a abordat extinderea domeniului estetic și a ariei de aplicare a esteticii în mișcarea recentă numită „estetica vieții cotidiene” (EVC), cu scopul de a-i descoperi implicațiile pentru teoria estetică și de a chestiona potențialul său de a incorpora diverse obiecte, fenomene și experiențe din viața cotidiană într-un cadru explicativ convingător. Au fost abordate probleme fundamentale ale esteticii, privitoare la natura și valoarea esteticului și a experienței estetice. În primul rând, considerând EVC ca un răspuns la limitele esteticii moderne, am arătat că extinderea ariei sale de aplicare în zone care au fost neglijate de abordările dominante și revizuirea conceptelor sale de bază sunt strategii valide pentru depășirea acelor limite.

Totodată, au fost distinse două mari versiuni ale EVC. Versiunea mai expansivă, „tare” (Saito, Melchionne, Irvin), avansează o concepție pluralistă, care contestă asumțiile uzuale ale esteticii centrate pe arta frumoasă și pe modelul experienței estetice ca experiență „specială”, vizând o regândire radicală a domeniul estetic. Cu toate acestea, cercetarea de față arată că problema este încă deschisă dacă natura esteticului și a experienței estetice, precum și conceptele corespunzătoare sunt radical diferite de cele din sfera artei atunci când sunt abordate sau utilizate din punctul de vedere al „esteticii vieții cotidiene”. Ca urmare, în contrast cu abordările „tari”, am susținut teza că extinderea domeniului estetic și a ariei de aplicare a esteticii în viața cotidiană – incluzând reacțiile estetice care îndemnă spre luarea unor decizii sau spre acțiune –, nu presupune în mod necesar respingerea conceptelor de „experiență estetică”, „estetic” și „judecată estetică” ce au fost neîncetat modelate în raport cu arta. În schimb, fenomenele și practicile corespunzătoare din viața cotidiană și din lumea artei contemporane ar trebui să fie examinate sistematic printr-o abordare comparativă, care ar putea dezvălui atât similitudini cât și deosebiri. Această poziționare teoretică se apropie de versiunea „slabă” a EVC (Dowling), care menține un cadru monist pentru discursul estetic și un concept de „estetic” ce integrează atât diferențele dintre artă și viața cotidiană cât și caracteristicile comune – cum ar fi aspectul normativ, capabil să asigure semnificația esteticului și să susțină o experiență comună în conformitate cu o viziune convingătoare asupra inter-subiectivității. În fine, pornind de la formulările „slabe” ale EVC și teoriile care atrag atenția asupra noului regim al practicilor și experiențelor artistice contemporane de după „cotitura postmodernă”, teza e argumentată prin: aspectul normativ al esteticului; natura schimbătoare și fluidă atât a artelor cât și a vieții cotidiene; și amestecul și hibridizarea lor în fluxul continuu al experienței. Am observat că, de fapt, versiunea „tare” a EVC nu e atât de radicală pe cât presupun susținătorii săi, fiind mai degrabă o completare decât o alternativă la estetica orientată spre artă, atunci când e confruntată nu cu arta frumoasă modernă, ci cu arta contemporană și alte fenomene culturale ca „estetizarea” și „artificarea”, care tind să șteargă granițele dintre experiențele legate de artă și cele din viața cotidiană. O astfel de versiune complementară este mai coerentă în raport cu concepția despre sine și „veritabila ontologie” a vieții cotidiene, care stau la baza esteticii cotidianului. Concluzia este aceea că, pentru a depăși tensiunile și inconsecvențele „esteticii vieții cotidiene”, în special pe linia sa „tare”, este necesar un cadru conceptual mai larg, în măsură să integreze viziuni consistente despre sine, intersubiectivitate și ontologia vieții cotidiene, precum și despre interrelațiile estetic-etic și modul în care răspunsurile estetice se prelungesc în acțiuni. Rezultatele cercetării au fost prezentate de D.E. Rațiu pe plan internațional la *Conference of European Society for Aesthetics* 2012 din Braga-Guimaraes și la Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor* 2012, iar 1 articol a fost publicat în *Proceedings of the European Society for Aesthetics* 2012, revistă indexată BDI-EBSCO (cf. ANEXA).

Un alt rezultat al cercetării din 2012 (aferente O 3 /A 3.1) pe linia **Situații sociale estetice** constă în evidențierea de către Șt.-S. Maței a două niveluri diferite ale teoriei „esteticii sociale” – fundamentare și aplicare –, precum și a relației dintre acestea. A fost subliniată necesitatea interogării legitimității termenului de „estetică socială” sau a posibilității însăși a unei estetici sociale ca regândire a rolului esteticii

în sfera publică contemporană (Berleant), precum și necesitatea tematizării unei legitimizări a rațiunilor și a modului în care noua estetică socială „a cotidianului” își câștigă locul în suita esteticilor sociale apărute începând cu secolul XVIII. Cercetarea a vizat analiza critică a termenilor fundamentali utilizați în cadrul proiectului – „estetic”, „politic”, „estetică socială”, „situație estetic-socială” –, ca punct-cheie pentru demararea dezvoltării unui nou model teoretic în abordarea unor diverse situații sociale estetice. Această orientare metodologică ține de nevoia dezambiguizării termenului de „estetică socială”, tocmai pentru a evita eclectismul metodologic și științific ce pare a înconjura tema respectivă. Astfel, s-a urmărit clarificarea acestui concept pornind de la explorarea istorică a originilor sale în filosofii luminate ale sec. XVIII – Diderot, Rousseau, Kant, Schiller –, pe urmele cărora autori contemporani ca Rancièrè, Berleant sau Welsch au căutat să regândească natura socialului în artă la sfârșitul secolului XX. Au fost evidențiate câteva caracteristici fundamentale ale acestui concept, având ca fundal teoria schilleriană a esteticii sociale. Demersul analitic a vizat trei aspecte fundamentale în delimitarea câmpului conceptual al „esteticii sociale”: (1) Aspectul sau momentul în care estetica socială și-a găsit fundamentarea într-o teorie modernă a gustului ca derivat direct sau indirect al unei teorii a sentimentelor morale la Shaftesbury, Kant și Schiller. (2) Aspectul „social” al esteticii sociale, cu reverberații importante în teoriile socializării ce țin de domeniul sociologiei artei. (3) Aspectul „estetic” al socialului, vizibil în cadrul abordărilor contemporane ce trimit spre teoriile „estetizării” și ale „artificării” din spațiul public sau privat. Acest aspect va fi supus în continuare unei critici epistemologice, pentru a distinge sensul „esteticului” din teoria estetică și cel atașabil fenomenelor încadrate astăzi în sfera „esteticilor” sociale. Rezultatele cercetării au fost prezentate de Șt.-S. Maftai la *International Conference of Applied Social Sciences (ISSA) 2012*, Timișoara, și la Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor 2012*, iar 1 articol a fost publicat în 2013 într-un volum la editură de prestigiu internațional, *Cambridge Scholars Publishing* (cf. ANEXA.)

Un alt rezultat semnificativ obținut pe linia de cercetare **Situații sociale estetice** în 2013 constă în evaluarea critică a modelelor teoretice asupra relațiilor dintre estetic(ă) și socio-politic(ă), începând cu problema clasică a relației între libertatea estetică și cea politică, până la problema actuală a identității în lumea virtuală și la controversele recente despre „criză” și „critică” (artistică) și rolul artiștilor/artelor în dezvoltarea durabilă sau schimbarea socială. Acest rezultat a fost obținut în urma analizei practicilor artistice convenționale considerate ca fiind relevante social sau politic, precum și a analizei prezenței altor „obiecte estetice” non-convenționale în domeniul experienței estetice cotidiene, prin contribuțiile lui D. E. Rațiu, Ștefan S. Maftai și post-doctoranda Nicoleta I. Sălcudean.

Pe de o parte, cercetarea desfășurată de Șt.-S. Maftai (aferentă O 5 / A 5.1) a avut ca scop critica modelului teoretic uzual al relației dintre estetic și politic, mai întâi prin analiza noțiunii de „libertate estetică” în cadrul dizertațiilor estetice ale lui Schiller, ce se relaționează direct cu teoria sa referitoare la „statul estetic” ca forma supremă a educației estetice. Analiza a vizat receptarea de către Schiller a tezelor morale și estetice ale lui Kant, punând în evidență sugestia lui Kant referitoare la relevanța morală a experienței estetice, precum și provocările pe care teoria schilleriană a educației prin frumos le aduce

variantei luministe a „educației estetice”, ce vedea educația estetică drept mijloc pentru progresul moral și intelectual al umanității. Pentru Schiller, educația estetică nu este atât un mijloc, cât un scop în sine; prin educația estetică, desfășurată exclusiv în cadrele luministe ale contemplării frumosului, omul nu este educat moral, ci estetic: frumosul deschide însă calea spre libertate. El sugerează că ideea libertății morale poate fi transferată unei sfere a libertății politice, cu alte cuvinte, că o estetică-politică este posibilă. Astfel, se poate găsi un numitor comun între politic și estetic în cadrul unei teorii unificatoare. În continuare (pe linia O 5 / A 5.2), Șt.-S. Maței a investigat problema actuală a „identității virtuale” ca formă de artificiozitate și estetizare a sinelui în lumea virtuală. Identitatea, care se reflectă prin „comunicarea mediată prin computer” (CMC) ca identitate virtuală, devine o sursă de semnificație socială în lumea contemporană. Cercetarea a pornit de la teoriile lui Baudrillard și Castells, reușind să formuleze o direcție proprie de analiză a fenomenului identității virtuale prin utilizarea angrenajului conceptual al esteticii cotidiene și, astfel, să fixeze un alt punct-cheie în dezvoltarea unui nou model teoretic de abordare a unor diverse situații sociale estetice. Concluzia este că identitatea virtuală presupune o formă de estetizare, care se reclamă de la estetizarea individului și a vieții sale cotidiene așa cum apărea ea în formele de început ale modernității. În modernitatea târzie, estetizarea nu mai este în mod fundamental nemediată, adică legată de aspectele reale ale vieții și comportamentului indivizilor, ci apare și mediată, prin intermediul CMC. Studii recente au arătat că identitatea virtuală angrenează în procesul ei și forme ale sinelui care afectează în mod concret și în timp real procesele de reflectare a imaginii de sine în realitatea cotidiană. Astfel, este posibil de a discuta despre un sine virtual ce are efect în timp real asupra sinelui real. Exemplul platformelor de socializare sau de tip *Second-life* prezintă cazuri de estetizare, de stilizare a sinelui în virtual care au efecte în planul real, al percepției de sine la nivelul individului și al societății. În aceeași măsură, în cazul estetizării sinelui virtual, așa cum arată studiile sociologice, perspectiva sinelui se transformă fundamental: vorbim astfel de un sine care este fluctuant și multiplu, un sine ca proces și nu ca produs al proceselor de socializare și de internalizare a codurilor de valori și de acțiune. Relevanța cercetării de față constă în perspectivele noi deschise în analiza fenomenelor identității virtuale prin situarea sa din punct de vedere estetic. Astfel, propunerea unui model conceptual bazat pe concepte ale esteticii pentru fenomene care uzual sunt abordate de sociologia informației și a comunicării reprezintă o depășire atât a cadrelor conceptuale ale sociologiei informației cât și ale esteticii tradiționale. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate de Șt.-S. Maței prin: 1 articol acceptat în volum la editură de prestigiu internațional, *Cambridge Scholars Publishing*, 1 articol acceptat în revistă indexată ISI-SSH, *Procedia*, o comunicare la *International Congress of Aesthetics* (Cracovia) și o comunicare la Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor* (cf. ANEXA).

Pe de altă parte, D.E. Rațiu a investigat (în cadrul O 5 / A 5.1) interacțiunile între critica artistică a capitalismului și dinamica recentă a acestuia, cu accent pe relevanța socială și politică a practicilor artistice în contextul globalizării („capitalismul-rețea”), având ca scop dezvăluirea consecințelor (paradoxe) ale criticii artistice în ceea ce privește normele excelenței, piața forței de muncă și stilurile de viață – cele ale artiștilor precum și altor „creativi”, persoane angajate în ordinea capitalistă. Astfel, s-a pus întrebarea dacă

putem construi o practică democratică a excelenței sau un stil de viață prin generalizarea modelului artistic? O altă sarcină importantă a fost de a clarifica ceea ce este *critica* și modul în care ar putea fi exercitată în sens practic de către artiști, precum și rolul lor în dezvoltarea sustenabilă sau în schimbarea socială. Strategiile culturale ale dezvoltării urbane, spre exemplu, au identificat contribuția artiștilor în promovarea consumului cultural (în anii 1970 și 1980), precum și în jurul producției culturale și în economia simbolică (în 1990). Mai recent, perspectiva urbană culturalistă (Borer), punctul de vedere cognitiv-cultural (Scott) și noua paradigmă de dezvoltare urbană sustenabilă (Kirchberg, Kagan și Verstraete), împărtășesc ideea că expresiile individuale și colective ale creativității, inclusiv cele artistice, ar putea fi canalizate pentru a aborda nu numai reînnoirea urbană, dar și regenerarea economică durabilă a mediului, justiția socială și construirea comunității urbane. Astfel, artele/artiștii ar putea juca un rol important atât în procese materiale cât și imateriale: construirea identității sociale și contribuții la apartenența socială; crearea imaginii orașului și a identității urbane; crearea de locuri semnificative culturale: mituri ale locului bazate pe povestiri și amintiri colective, etc. Aceste demersuri sunt valoroase în re-gândirea încercărilor de a evalua arta exclusiv pe baza valorii sale instrumentale și prin așa-numitele criterii măsurabile sau ritualuri de verificare. Într-adevăr, noțiunea de dezvoltare urbană bazată pe sustenabilitate culturală ar putea fi îmbunătățită prin luarea în considerare a artei nu doar ca un alt „instrument” (cum ar fi tehnologia), așadar, fără a o supune unui calcul în termeni de rezultate, eficiență și control. În schimb, se poate opta pentru valoarea sa intrinsecă și autonomia față de orice constrângere politică. Cu toate acestea, concluzia cercetării este că modelul artistic al excelenței și al organizării flexibile a muncii nu poate fi generalizat la întregul corp social, fără costuri în termeni de insecuritate și instabilitate. În schimb, artiștii pot juca în mod liber și autonom un rol-cheie în deschiderea de noi posibilități, fie pentru calitatea vieții emoționale fie pentru stilul de viață, prin promovarea schimbărilor spre un stil de viață sustenabil. Diseminarea rezultatelor a fost realizată de D.E. Rațiu prin: 3 comunicări internaționale – *International Conference on Cultural Policy Research* (ICCP), Barcelona, *Conference on Social Theory, Politics and the Arts* (STP&A) din Baton Rouge, SUA, și *Conference of the ESA-Research Network Sociology of the Arts* din Torino – și 1 articol publicat în 2013 în *City, Culture and Society*, revistă indexată BDI-SCOPUS (cf. ANEXA).

Altă investigație (aferentă O 5 / A 5.2) desfășurată de D.E. Rațiu pe această linie de cercetare în 2013 se înscrie în aria disciplinară a „esteticii vieții cotidiene”, pentru a-i critica/consolida fundamentele și a-i explora noi aplicații ca *estetică practică*. Metodologic, am propus o abordare multi-stratificată în tradiția filosofiei practice, investigând mai întâi problemele și conceptele anterioare aplicării sale. În general, versiunea „tare” a EVC urmărește: (1) să evidențieze și salveze *cotidianitatea* cotidianului și *mundanitatea* mundanului, și să ofere maniera potrivită de a le aprecia estetic; (2) să integreze aspectele etice și estetice ale vieții, propunând un demers ce se înscrie în limitele eticii mediului sau studiilor culturale. Miza analizei este astfel înțelegerea esteticii ca disciplină filosofică și elucidarea câtorva probleme filosofice esențiale: concepțiile consistente despre *sine*, *intersubiectivitate* și *viața cotidiană*, ca un cadru necesar pentru înțelegerea fenomenelor estetice cotidiene – deoarece, atunci când abordăm aspecte ale vieții estetice ca

luarea deciziilor sau angajarea în acțiuni pe baza unor considerente estetice, avem de-a face cu obiecte de studiu precum subiecții umani, interacțiunile dintre ei și relațiile lor cu „lumea vieții”. De aceea, un pas important al cercetării a constat în îmbunătățirea cadrului de analiză al esteticii vieții cotidiene, prin evitarea premiselor care i-au subminat consistența și prin clarificarea concepțiilor despre sine, intersubiectivitate și viața cotidiană, care îi stau la bază. Am argumentat că acest cadru poate fi asigurat prin conceperea esteticii vieții cotidiene ca *filosofie practică*, în tradiția aristoteliană revizuită de Gadamer. Obiectul acesteia este practica, *praxis*, i.e. comportamentul uman și modalitățile în care oamenii își organizează viața în comun. Astfel, o *estetică practică*, orientată spre acțiune, poate să abordeze în manieră proprie și să integreze experiențele estetice cotidiene, practicile și preferințele noastre, precum și consecințele lor etice și politice. Amendamentele și îmbunătățirile la estetica vieții cotidiene includ, ca implicații filosofice ale esteticii practice: (i) o arie de explorare extinsă: estetica nu are de-a face doar cu lucruri, ci și cu subiecți, care interacționează în maniere particulare, în termenii sensibilității proprii, cu mediul lor înconjurător sau cu alți subiecți; pe scurt, trebuie să investigheze și relațiile dintre persoane; (ii) reabilitarea și utilizarea unor concepte precum practică, simț comun, judecată, gust, care includ un tip specific de „cunoaștere practică” ce guvernează relațiile dintre persoane, nu atât relațiile cu lucrurile; (iii) împărtășirea unor supoziții ale filosofiei practice: referința la sine, natura dialogică a experienței estetice, dialectica auto-înțelegerii, etc.; (iv) concepții consistente despre „sine” ca sine întrupat (*embodied self*), „intersubiectivitatea” ca deschidere către celălalt și lărgire a viziunii, și „viața cotidiană”/„cotidianul” ca teren comun al experienței care conectează indivizi, activități și istorii, sau ca realitate intersubiectiv împărtășită a acțiunii pragmatice. Acest cadru teoretic va permite investigarea, în continuare, a aplicațiilor esteticii într-o arie largă de activități, în particular deciziile din viața cotidiană și acțiunile generate de gusturile și preferințele estetice, precum și practicile cotidiene din cadrul organizațiilor, pe calea deschisă de „estetica organizațiilor”. La diseminarea rezultatelor au contribuit D.E. Rațiu prin: 1 articol publicat în revistă indexată ISI-AHCI, *Estetika: The Central European Journal of Aesthetics*, 3 comunicări la conferințe internaționale în 2013 –*Heterologies of the Everyday: The Aesthetics of Everyday Life*, Helsinki; *International Congress of Aesthetics: Aesthetics in Action*, Cracovia; *World Congress of Philosophy: Philosophy as Inquiry and Way of Life*, Atena–, și o comunicare la Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor* 2013; și N. Sălcudean printr-o comunicare la Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor* 2013 (cf. ANEXA).

În fine, pe linia de cercetare ***Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă*** a fost deschisă în 2013 o altă direcție de investigație (A 6.1-A 6.2, aferente O 6) de către doctoranda Edith Lazar, având ca scop formularea unui corpus de concepte estetice apte să dea seama de interdependența corp - modă în procesul de elaborare creativă de sine. Cercetarea a urmărit să construiască o perspectivă asupra corpului ca sit al experimentării estetice, să discute tehnicile și practicile sinelui în raport cu estetica cotidianului și conceptele ce încadrează interacțiunile corpului, acolo unde moda contribuie la formarea unei situații estetice. Centrală în acest demers este relația dintre corp, modelarea sinelui în experiența cotidiană și artefactele modei, pornind de la scrierile lui Foucault despre „tehnici sinelui” și „grija de sine”

– o construcție a sinelui asemenea unei opere de artă și experimentare a plăcerilor corporale prin intermediul cărora individul poate scăpa unei subiectivări convenționalizate. În acest sens, cercetarea a vizat, pe de-o parte, teoriile recente despre corp și modă care privesc îmbrăcămintea drept proto-proteză sau extensie corporală; de asemenea, moda a fost privită ca parte constitutivă a procesului material de subiectivare, astfel încât practicile de modelare a sinelui prin modă pun în scenă corpul și sunt corpul, un proces marcat de intersubiectivitate și experiență multisenzorială. Pe de altă parte, analiza teoriilor estetice a vizat maniera în care individul ia în considerare strategiile estetice, adeziunea la obiecte sau reprezentări culturale în construirea identității, întotdeauna marcate de dublul acțiune-interacțiune (Shusterman, Mandoki, Saito). Însă, deși se axează mai mult pe experiență, aceste teorii ignoră problematicile modei, chiar dacă azi aceasta constituie unul din canalele principale de reprezentări în funcție de care indivizii experimentează lumea. Astfel, dacă „orice prezentare a sinelui presupune strategii estetice care nu doar informează ceea ce suntem ci se și impun asupra celorlalți” (Mandoki), atunci moda funcționează ca practică încorporată, între dimensiunea carnală a existenței și construcția subiectivității ca reprezentare, o reprezentare marcată de limbaje sau semnificații culturale. Ca matriță sau factor de matrițare, moda poate închide corpul într-o dimensiune ce aparține reprezentărilor colective, mai nou-promovate de mass-media; însă, practicile sinelui – extrase dintr-un areal care nu mai păstrează diferența clară dintre artă și cotidian – pot elibera potențialul creativ și genera experimente ludice care să testeze sau să împingă limitele reprezentării și dincolo de modelele de subiectivare deja date sau de identitățile prefabricate. Astfel, corpul îmbrăcat nu mai e privit doar ca resursă maleabilă ci și ca o componentă indivizibilă a acțiunii sociale, marcată de prezență și performativ, acolo unde corpul devine punctul de întâlnire între discursiv, psihologic și estetic. Cercetarea a avut ca rezultat modelarea unui vocabular conceptual apt să investigheze procesul interactiv de elaborare creativă de sine prin modă, prin identificarea și analiza conceptelor care definesc interacțiunile estetice referitoare la corp și experiența sa în termeni de *experiență estetică*, *soma-estetică*, *încorporare*, *introiecție și proiecție corporală*, *aderență* față de un obiect/situație estetică, *semio-estetică*, *estetizare vs. artificare* a corpului, manifestate în practici care folosesc moda ca mediu. Astfel, au fost delimitate sensul și posibilitățile de utilizare ale fiecărui concept, și subliniată relația de interdependență între corp și modă, precum și necesitatea revenirii asupra conceptelor estetice pornind de la această interdependență. Diseminarea a fost asigurată de Edith A. Lazar prin: 4 comunicări la conferințe naționale, între care *A Treia Sesiune Națională de Comunicări Științifice ale Doctoranzilor* (Timișoara) și Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, 3 articole în reviste/platforme online, iar 1 articol va fi trimis spre publicare în revistă indexată BDI, *Journal of Aesthetics and Culture* (cf. ANEXA).

Director proiect,
Prof. dr. Dan Eugen Rațiu

http://hiphi.ubbcluj.ro/reinnoirea_esteticii/

20 oct.2013

ANEXA. Rezultatele valorificării și difuzării naționale și internaționale a cercetării: publicații și conferințe

Publicații 2012-2013: (14 + 2)

Articole publicate/acceptate/în evaluare în reviste indexate ISI: (5)

1. Rațiu, Dan Eugen. 2013. Remapping the Realm of Aesthetics: On Recent Controversies about the Aesthetic and Aesthetic Experience in Everyday Life (revised and extended version). *Estetika. The Central European Journal of Aesthetics*, L/VI, No.1, pp. 3-26. ISSN: 0014-1291 (revistă ISI-AHCI, ERIH Int2) <http://aesthetics.ff.cuni.cz/>
2. Maftei, Ștefan-Sebastian. 2013. Philosophy as 'artwork:' Revisiting Nietzsche's idea of a 'philosophy' from the point of view of the 'artist'. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, Vol. 71, pp. 86-94. Elsevier. ISSN: 1877-0428. (revistă ISI-SSH, Scopus/Science Direct) DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.012>
3. Hainic, Cristian. Beyond the Artworld: Some Procedural Aspects of Heidegger's Ontology of Art. *Revue Roumaine de Philosophie*, nr.1, 2014, 12 p., ISSN: 1220-5400 (acceptat spre publicare / revistă ISI-AHCI).
4. Maftei, Ștefan-Sebastian. Civilized by Beauty: Schiller's Aesthetic Freedom and the Challenges for Aesthetic Education. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, 2014, 14 p. Elsevier. ISSN: 1877-0428 (acceptat spre publicare / revistă ISI-SSH, Scopus/Science Direct).
5. Hainic, Cristian. Is Dwelling Measurable? Overcoming the Ontic Interpretation of Heidegger's Fourfold. *Studia Phaenomenologica*, vol. XIV, 2014, 15 p.: Special Issue „Place, Environment, Atmosphere”. ISSN: 1582-5647 (în evaluare / revistă ISI-AHCI).

Articole publicate în reviste indexate în baze de date internaționale: (4)

6. Rațiu, Dan Eugen. 2012. Remapping the Realm of Aesthetics: On Recent Controversies about the Aesthetic and the Aesthetic Experience in Everyday Life. *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, edited by Fabian Dorsch & Dan Eugen Rațiu, pp. 385-411. ISSN 1664-5278 (EBSCO) <http://proceedings.eurosa.org/?p=37>.
7. Hainic, Cristian. 2012. The Heideggerian Roots of Everyday Aesthetics: A Hermeneutical Approach to Art. *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, edited by Fabian Dorsch & Dan Eugen Rațiu, pp. 230-249. ISSN 1664-5278 (EBSCO) <http://proceedings.eurosa.org/?p=37>
8. Hainic, Cristian, and Porcar, Codruța. 2012. A 'World of Work'? On Heidegger's *Pragmata* and Their Consequences, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai: Philosophia*, vol. 57, no. 2, p. 55-64. ISSN: 1221-8138 (EBSCO, ProQuest, CEEOL)
9. Rațiu, Dan Eugen. 2013. Creative cities and/or sustainable cities: Discourses and practices. *City, Culture and Society*, Special Issue „The Sustainable City and the Arts”, Vol. 4, Issue 3, 2013, pp.125-135, Elsevier. ISSN: 1877-9166. (SCOPUS/Science Direct) DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ccs.2013.04.002>

Capitole publicate/acceptate/în evaluare în cărți la edituri de prestigiu inter-național: (4)

10. Hainic, Cristian. 2012. Hermeneutica artei ca pragmatică a vieții cotidiene. În: Anamaria Macavei & Roxana D. Pop (ed.), *O filă de istorie: om, societate, cultură (sec. VII-XXI)*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, pp.583-588. ISBN: 978-973-595-474-1 (editură acreditată CNCS-B)
11. Maftei, Ștefan-Sebastian. 2013. Social Aesthetics: Contemporary Approaches of a Schillerian Theme. In: Georgeta Rață, Patricia-Luciana Runcan, Michele Marsonet (eds.), *Applied Social Sciences: Philosophy and Theology*, Newcastle, UK: Cambridge Scholars Publishing, pp.65-70. ISBN (10): 1-4438-4407-7 (ed. internațională de prestigiu)
12. Maftei, Ștefan Sebastian. 2014. The Styling of the Virtual Self: Castells and Baudrillard on Identities in the Network Society. In: *Applied Social Work Series, vol. 9, Virtual Identity and Social Relationships*, Newcastle UK, Cambridge Scholars Publishing, 12 p. (acceptat spre publicare / editură internațională de prestigiu)
13. Hainic, Cristian. 2013. Interdisciplinarity in the Study of Art: The Case of the Hermeneutical Phenomenology of Art. In: *Regards Croisés sur le Monde Anglophone*, Nancy: Presses Universitaires de Nancy (în evaluare / editură internațională de prestigiu).

Carte publicată la editură de prestigiu național: (1)

14. Rațiu, Dan Eugen. 2012. *Disputa modernism-postmodernism. O introducere în teoriile contemporane asupra artei*, ediția a II a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca: Editura Eikon, 366 p. ISBN 978-973-757-535-7 (acreditată CNCS-B).

Articole care vor fi trimise spre publicare până în 31 dec. 2013 în reviste indexate ISI-AHCI și BDI: (2)

15. Rațiu, Dan Eugen, Rațiu, Mara. Approaching Contemporary Artistic Practices and Values: Hybridizing Methods of Aesthetics and Sociology? *Cultura.*, vol. XI, nr. 1, 2014. ISSN: 1584-1057 (revistă indexată ISI-AHCI).
16. Lazar, Edith. Artification of the body through fashion: urban cultures and aesthetic practices. *Journal of Aesthetics and Culture*, nr.1, 2014, e ISSN 2000-4214 (revistă indexată Scopus, ProQuest, EBSCO).

Alte rezultate:

Recenzii în reviste indexate BDI: (2)

1. Hainic, Cristian. 2012. The Societal Dimension of Art, *Journal for Communication and Culture*, vol. 2, no. 1, p. 105-109, ISSN: 2247-4404 (EBSCO) <http://jcc.icc.org.ro/2012/page/2/>
2. Hainic, Cristian. 2012. Culture and Axiology under the lens, *Journal for Communication and Culture*, vol. 2, no. 2, p.193-197, ISSN: 2247-4404 (EBSCO) <http://jcc.icc.org.ro/2012/>

Articole în reviste/platforme online: (3)

1. Lazar, Edith.2013. Bricolaj vestimentar și construcția sinelui, *North-eastern-architect: Jurnal online de cultură urbană*, nr.2 (mai), p.45-48. <http://ne-arch.com/north-eastern-architect-jurnal-online-de-cultura-urbana-2-2013/2>
2. Lazar, Edith. 2013. *Fashion Art*—moda avangardistă, rezistență și subversiune, *Viral* (platformă online), august, 17 p. <http://www.ifilosofie.ro/2013/08/fashion-art-moda-avangardista-rezistenta-si-subversiune-edith-lazar/>
3. Lazar, Edith. 2013. Corpul îmbrăcat: (1) Îmbrăcămintea și moda ca forme de expresie; (2): *Live fast die young*. De la estetica punk la răzvrătirea post-punk-ului, *Orizont* (platformă online), sept.- oct., 6 p. <http://orizont.eu/corpul-imbracamintea-si-moda-ca-forme-de-expresie/> ; <http://orizont.eu/live-fast-die-young-de-la-estetica-punk-la-razvratirea-post-punk-ului/>

Editare Conference proceedings: (2)

1. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, 2012, 613 p., ISSN: 1664–5278 <http://proceedings.eurosa.org/?p=37> (indexat EBSCO)
2. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 5, 2013.

Premii: (2)

1. Hainic, Cristian 2013: „Young Scholar Award”, decernat de International Association of Aesthetics (IAA) pentru lucrarea prezentată la *International Congress of Aesthetics*, Cracovia.
2. Hainic, Cristian 2013: Premiul pentru doctoranzi (Filosofie), decernat în cadrul programului POSDRU „Studii doctorale moderne: internaționalizare și interdisciplinaritate”, Universitatea Babeș-Bolyai.

Participări la conferințe internaționale și naționale 2012-2013: (16 + 13)

2012 internaționale: (9)

1. International Conference *Positioning Interdisciplinarity*: C. Hainic, “Interdisciplinarity in the Study of Art: The Case of the Hermeneutical Phenomenology of Art”, Université de Lorraine, Nancy, 9-10 Martie, 2012.
2. International conference *A Part of Life: The Meaning of Work Today*: C. Hainic, C. Porcar, “A ‘World of Work’? On Heidegger’s *Pragmata* and Their Consequences”, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 17-18 Mai, 2012.
3. International Conference of *Applied Social Sciences* (ISSA): Șt.-S. Maftעי, “The Idea of a ‘Social Aesthetic’: Contemporary Approaches on a Schillerian Theme”, Universitatea de Vest, Timișoara, 18-19 Iunie 2012.
4. The 4th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D.E. Rațiu, “Remapping the Realm of Aesthetics: Recent Controversies about the Aesthetic and the Aesthetic Experience in Everyday Life”, University of Minho, Braga-Guimarães, June 25-27, 2012.
5. The 4th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): C. Hainic, “An Investigation into the Heideggerian Roots of the Aesthetics of Everyday Life: A Hermeneutical Approach to Art”, University of Minho, Braga-Guimarães, June 25-27, 2012.
6. The 7th International Conference on Cultural Policy Research (ICCP): D.E. Rațiu, “Policies of Creativity: Roles of the Arts within the ‘Creative Cities’ Discourses and Practices”, University of Barcelona, Barcelona, 9-12 July 2012.
7. ESA-RN Sociology of the Arts Conference 2012 *Artistic Practices*: D-E. Rațiu, M. Rațiu, “Approaching Contemporary Artistic Practices: Hybridizing Methods of Aesthetics and Sociology?”, University of Music and Performing Arts, Vienna, 5-8 Sept. 2012.
8. International Workshop on *The Historiography of Philosophy: Representations and Cultural Constructions*: Șt.-S. Maftעי “Philosophy as ‘Artwork’: Revisiting Nietzsche’s Philosophy from an ‘Aesthetic’ Point of View”, Universitatea de Vest, Timișoara, 22-23 Sept. 2012.
9. The 38th Annual Conference on *Social Theory, Politics and the Arts*: D.E. Rațiu, “Roles of the Arts within the Creative Cities Discourses and Practices: a Debate and a Case Study”, Louisiana State University, Baton Rouge, USA, Oct. 18-20, 2012.

2012 nationale: (4)

10. Conferința națională *O filă de istorie: om, societate, cultură*: C. Hainic, "Hermeneutica artei ca pragmatică a vieții cotidiene", Centrul de Studiere a Populației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 23-24 Martie, 2012.
11. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Prima ediție: D.E. Rațiu, "Extinderea domeniului Esteticii: Controverse recente despre estetic și experiența estetică în viața cotidiană", Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Sept. 2012.
12. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*: Șt.-S. Maftai, "Spre un nou stat estetic? Reflecții contemporane asupra posibilității unei estetici sociale", CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie, 2012.
13. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*: C. Hainic, "Rădăcinile heideggeriene ale esteticii cotidianului: o abordare hermeneutică a artei", CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie, 2012.

2013 internationale: (7)

1. Symposium *Heterologies of the Everyday: The Aesthetics of Everyday Life*: D. E. Rațiu, „Everyday Aesthetics: Which Views on the Self, Intersubjectivity, and Ontology of the Everyday Best Suit?”, University of Helsinki, 22-23 March 2013.
2. The 5th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D. E. Rațiu [as member of the ESA Executive Committee], Charles University, Prague, 17-19 June 2013.
3. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: D. E. Rațiu, „Everyday Aesthetics as Practical Philosophy: Exploring the Roles of Aesthetic Knowing and Aesthetic Choice in Everyday Life”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
4. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: Șt. S. Maftai, „From aesthetic freedom to morality and beyond? Schiller’s challenges to Kant’s views on morality and aesthetic experience”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
5. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: C. Hainic, „Beyond the Artworld: Some Procedural Aspects of Heidegger’s Ontology of Art”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
6. The 23rd World Congress of Philosophy (WCP 2013) *Philosophy as Inquiry and Way of Life*: D. E. Rațiu, „The State of Aesthetics: Between Art and Everyday Life”, National & Kapodistrian University of Athens, 4-10 August 2013.
7. The 11th Conference of the European Sociological Association (ESA) *Crisis, Critique, and Change – Research Network Sociology of the Arts*: D. E. Rațiu, „Artistic Critique on Capitalism: Recent Controversies about ‘Critique’ and ‘Crisis’”, University of Turin, 28-31 August 2013.

2013 nationale: (9)

8. Conferința doctoranzilor *Cercetări filosofice fundamentale și aplicative cu perspective inter- și trans-disciplinare*: E. Lazar, „Artificarea corpului. Culturile urbane între text, tehnici ale sinelui și modă”, Școala Doctorală de Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 10 mai 2013.
9. Conferința doctoranzilor UBB: C. Hainic, „Extinderea domeniului esteticii dincolo de lumea artei: Heidegger și proceduralismul”, Școala Doctorală de Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 10 mai 2013.
- 10-11. A Treia Sesiune Națională de Comunicări Științifice ale Doctoranzilor: E. Lazar (Panel: Filosofie), „Artificarea corpului. Culturile urbane între text, tehnici ale sinelui și modă”; (Panel: Artă) „PostProducție în arta contemporană. Între spațiul galeriei și estetica vieții cotidiene”, Universitatea de Vest, Timișoara, 10-16 iunie.
12. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua: D. E. Rațiu, „Estetica cotidianului ca filosofie practică”, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 septembrie 2013.
13. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua: Șt. S. Maftai, „De la libertatea estetică la moralitate și apoi la libertatea politică? Controversa între Schiller și Kant privitoare la moralitate și experiență estetică”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.
14. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua: N. Sălcudean, „Estetică și noi tehnologii: provocări globale pentru viitorul organizațiilor culturale și al managementului cultural”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.
15. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua: C. Hainic, „O alternativă heideggeriană la definiția esteticii vieții cotidiene”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.
16. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua: E. Lazar, „Culturile urbane și construcția sinelui. Moda ca formă de artificare a corpului”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 Sept. 2013.

Conferințe naționale organizate 2012-2013: (2)

1. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Prima ediție, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie 2012 (12 participanți, dintre care 1 doctorand).
2. Conferința națională *Estetică și teorii ale artelor*, Ediția a doua, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 Septembrie 2013 (21 participanți, dintre care 10 doctoranzi).

**Director proiect,
Prof.dr. Dan Eugen Rațiu**